

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента
Короля Анатолія Миколайовича на дисертаційну роботу
Пасько Оксани Миколаївни

«Методика навчання пошукового макетування майбутніх фахівців з дизайну», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання технологій

Актуальність теми дисертаційної роботи полягає у її загальносуспільному значенні, оскільки в умовах становлення інформаційного суспільства все вагомішою стає проєктно-творча діяльність дизайнерів з формотворення предметного довкілля і надання послуг споживачам. Оскільки методика є теоретичною дисципліною, то важливо відмітити актуальність теоретико-методичну, що полягає у виокремленні дисертанткою пріоритетності техніко-технологічного компоненту формотворчого процесу поруч із бездоганим формулюванням дизайн-концептів і естетично привабливими дизайнерськими пропозиціями.

Актуальність наукової роботи має також особистісно-розвивальне спрямування. Ми погоджуємося з Оксаною Миколаївною у тому, що майбутні фахівці з художнього проєктування і конструювання не отримують повноцінного розвитку емоційного і практичного інтелектів, якщо власноруч не розробляють пошукові макети або спільно з майстрами виробничого навчання не конструюють ексклюзивні виробничі зразки майбутньої серійної продукції в умовах спеціально обладнаних майстерень (дизайн-лабораторій). Живий дотик до фактури особистісно ціннісного конструкційного матеріалу такий же важливий для майбутнього фахівця, як і візуальне сприймання пластики ліній чи кольорової палітри площинних зображень.

Проаналізувавши зміст навчання за спеціальністю «Дизайн», діючих навчальних планів, вивчення теорії та практики підготовки студентів у закладах вищої освіти, шановна Оксана Миколаївна виокремила суперечності між соціальним замовленням творчої особистості дизайнера з розвинутими фаховими компетентностями і недостатнім рівнем забезпечення педагогічних

умов його фахової підготовки з формоутворення. Важливо зазначити, що перелічені суперечності між теорією і практикою пошукового макетування студентів у закладах вищої мистецької освіти отримують у рукописі дисертації логічне продовження у чітко сформульованих завданнях, а остаточно вирішення – у висновках до розділів та загальних висновках.

Варто звернути увагу на ключові слова з пошукового макетування, прописані у Законі України «Про народні художні промисли» – це «типовий зразок виробу», «серійний виріб», «творче варіювання типового зразка виробу». Ці поняття мають безпосереднє відношення до технології етнодизайну – художнього проектування серійних виробів на основі типових зразків шляхом їх творчого варіювання. Дисертантка вперше звернула увагу на особливості пошукового макетування з технології етнічного проєктування. Отже, в освітньо-професійні та навчальні програми підготовки майбутніх дизайнерів доцільно включити основні компетентності, що формуються у майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва і, зокрема, компетентність з творчого варіювання типових зразків художньо-промислових виробів для їх серійного виробництва.

Звертає на себе увагу теоретичне положення про взаємодоповнюваність змісту підготовки майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва (етнодизайнерів) і фахівців дизайну продукції (ергодизайнерів) в українському національному дизайні. На нашу думку, науково вагомими є положення дисертації про необхідність взаємодоповнення змісту етнодизайну й ергодизайну, про наявність спільного коду професій «мистецтвознавець» і «дизайнер-дослідник» (КОД КП 2452.1) у Національному класифікаторі професій (2010). Цей спільний код Класифікатора професій засвідчує необхідність внесення змін і доповнень в освітньо-професійні програми з дизайну і декоративно-прикладного мистецтва.

Цими теоретичними положеннями Оксана Миколаївна визначила два основні напрями пошукового макетування: з дизайну і технологій (ергодизайну) та мистецтва і дизайну (етнодизайну). Ці напрями можуть виявлятися у пошукових макетах більшості спеціалізацій з дизайну.

Отже, вибір Оксаною Миколаївною досліджуваної проблематики є не тільки актуальним, а й інноваційним, оскільки вирішує не лише проблему пошуку нових форм, методів і засобів навчання у процесі підготовки майбутніх фахівців з дизайну, а й збагачує змістову складову теорії і методики навчання пошукового макетування майбутніх фахівців з дизайну.

Обґрунтованість, достовірність і наукову новизну основних наукових положень, сформульованих у дисертації, засвідчено переліком теоретико-методологічних основ дослідження: філософських праць М. Хайдеггера Т. Вендта щодо практичної методології пізнання людиною навколишнього середовища і самопізнання власних сутнісних сил шляхом «творенням філософії своїми руками»; теоретичними засадами праці «Практична естетика» Г. Земпера, архітектора, «першого теоретика дизайну»; психологічними засадами «множинного інтелекту» Г. Гарднера, практичного інтелекту Р. Стернберга, механізму творчості В. Клименка та низки теоретичних засад з різних педагогічних джерел.

На нашу думку, характерним для дисертаційної роботи О.М. Пасько є застосування поняттєво-термінологічного апарату, який зорієнтований на усі поняття, які у дослідженні відіграють принципову роль. Ці поняття старанно аналізуються і розкриваються, їх тлумачення достатньо аргументоване і підкріплене авторською точкою зору. Оксаною Миколаївною визначено основні підходи підготовки до пошукового макетування: компетентнісний, середовищний, проєктний і технологічний.

Дисертаційна робота О. М. Пасько докладно й доказово розкриває вихідні науково-теоретичні положення, що визначають позицію автора. У роботі відображено результати детального опрацювання літературних джерел з метою аналізу теоретичних основ методик навчання пошукового

макетування майбутніх фахівців з дизайну.

Авторкою досить детально систематизовано наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених які дотичні до теми її дисертаційної роботи, здійснено глибокий теоретичний аналіз теорії і практики підготовки дизайнерів у закладах вищої мистецької освіти. Теоретично обґрунтовано пріоритетну роль пошукового макетування у системі проектно-творчої діяльності майбутніх дизайнерів, що полягає у зближенні навчальної діяльності з діяльністю професійною.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національного педагогічно університету імені М.П. Драгоманова (протокол №4 від 27.11.2014 р.) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук України (протокол №3 від 28.04.2015 р.).

Аналіз основного змісту дисертації. Дисертанткою чітко сформульовано мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження, наукову новизну, практичне значення одержаних результатів. Відповідно до сформульованих завдань побудовано логіку дослідження, яка представлена у вигляді анотацій двома мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Розділи дисертації логічно завершені, містять висновки, які відповідають змісту та поставленим завданням дослідження.

Вважаємо, що серед завдань, які поставила перед собою авторка особливої уваги заслуговує третє завдання, яке спрямоване на розробку моделі методичної системи навчання пошукового макетування майбутніх фахівців з дизайну як важливої складової у фаховій підготовці майбутніх дизайнерів. Теоретично обґрунтована, розроблена та експериментально перевірена модель методичної системи заслуговує позитивної оцінки, оскільки містить всі компоненти методичної системи: мету, зміст, організаційні форми взаємодії учасників навчального процесу, способи,

прийоми і засоби методичного впливу, критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності з пошукового макетування.

Зміст розглядається як пріоритетний компонент у взаємозв'язку з іншими складниками: організаційними формами взаємодії учасників навчального процесу; способами, прийомами і засобами (педагогічними технологіями); техніко-технологічним середовищем дизайн-лабораторії, сприятливим для набуття компетентностей з оброблення макетних матеріалів.

На наш погляд, впровадження обґрунтованих моделі методичної системи педагогічних умов, дозволить суттєво покращити загальний рівень підготовки майбутніх фахівців та підвищити рівень їх професійної компетентності. Вважаємо, що у процесі роботи над дисертаційним дослідженням усі поставлені завдання виконані у повному обсязі, про що свідчать логічно структуровані висновки.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні навчально-методичного комплексу з пошукового макетування: програми, посібника, підручника. Для реалізації авторкою власної методики навчання пошукового макетування на етапі формувального експерименту створювалися сприятливі педагогічні умови для реалізації модулів експериментальної програми з пошукового макетування: основ макетування, матеріалів як основних засобів пошукового макетування, сучасних підходів до створення макетів, а також для тематики практичних робіт з конструювання макетів. Застосовано різні види рейтингового оцінювання навчальних досягнень студентів: поточне, проміжне, підсумкове. Педагогічна умова організації групової форми пошукового макетування з усіх спеціалізацій (фахів) у дизайн-лабораторії (майстерні), комплексно обладнаній функціональними зонами, була пріоритетною для інноваційної методики навчання пошукового макетування студентів експериментальних груп. Констатуємо, що результати дисертаційного дослідження О.М. Пасько можуть бути використані для подальшого удосконалення фахової підготовки

майбутніх фахівців спеціальності «Дизайн», у закладах вищої освіти, а також у процесі стажування і підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої дизайн-освіти,

Приємне враження справляють результати дослідно-експериментальної роботи, яка полягала в проведенні педагогічного експерименту з перевірки ефективності методики навчання пошукового макетування майбутніх фахівців з дизайну. Подані у роботі таблиці, рисунки, а також додатки суттєво підвищують сприймання інформації та збільшують цінність проведеного дослідження.

Відзначаючи низку позитивних напрацювань дисертантки під час вирішення досліджуваної проблематики, доцільно звернути увагу й на деякі *недоліки та дискусійні моменти*, а саме:

1. Вважаємо, що цінність роботи значно б зросла за умови ведення до пропонованої концепції методичної системи навчання пошукового макетування такого аспекту як технологічний підхід до підготовки майбутніх фахівців з дизайну.

2. Узагальнено задекларовані в дисертації дидактичний інструментарій технологічного забезпечення процесу навчання пошукового макетування, традиційні та інноваційні форми, методи, засоби організації навчання для визначення рівнів сформованості професійної компетентності у майбутніх фахівців з дизайну. Варто було б конкретизувати їх у моделі методичної системи навчання пошукового макетування майбутніх дизайнерів у закладах вищої мистецької освіти.

3. Спеціального коментаря потребують наукові позиції дослідника щодо висвітлення на сторінках дисертації у першому розділі матеріалу теорії і практики навчання майбутніх дизайнерів у закладах вищої мистецької освіти, що, на нашу думку, дещо переобтяжує роботу.

4. Ознайомлюючись з третім розділом дисертаційної роботи, природньо виникає питання, чому студенти експериментальної групи, здійснюючи організаційну форму ділової гри, випробовували себе у ролях

художника-конструктора та інженера-конструктора.

Проте, висловлені зауваження мають дискусійний характер і не знижують загальної позитивної оцінки дисертації та можуть розглядатися як побажання щодо удосконалення роботи, подальшого наукового пошуку.

Проведене дослідження засвідчує належну наукову компетентність здобувача, а також дає підстави оцінювати роботу як оригінальний і самостійно виконаний науковий доробок. У рукописі наявні усі необхідні ознаки цілісного, завершеного наукового дослідження.

Таким чином, за характером фактичного матеріалу, ступенем його якісного і кількісного аналізу, рівнями новизни і значущості результатів дослідження та обґрунтованості висновків дисертаційна робота **«Методика навчання пошукового макетування майбутніх фахівців з дизайну»** відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів» (постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 зі змінами), а її авторка, Пасько Оксана Миколаївна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання технологій.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри образотворчого мистецтва
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

А.М. Король

